

Tui 'Aivī (IV) Aioni i uaua o le tino

Aiseā e mana'omia ai i nisi taimi le faia o tui 'aivī aioni i se uaua o le tino.....

O lenei pepa o faamatalaga e tali atu i nisi o fesili e masani ai e uiga i tui 'Aivī (IV) aioni. E le o i ai uma faamatalaga ma e le 'o suia ai foi le tulaga o lou talanoa atu i lau foma'i po'o le foma'i fa'atosaga pe aiseā e tatau ai ona faia le tui 'Aivī (IV) aioni mo lou ituāiga gasegase.

O le a le tui 'Aivī (IV) aioni?

Intravenous po'o le IV o lona uiga o le tui sa'o atu lea o se vailā'au i le alātoto o le tino e auala atu i se uaua. E tui le nila i le uaua (e masani lava i tua o le lima poo le ogālima) ma faapipi'i atu i se fagu fa'atautau o lo o i ai totonu le vailā'au o aioni ma le saline (o le vai masima ua 'uma ona faamamāina 'ese siama). O lenei vailā'au e "faasināsina" lemū atu i le uaua ma fefiloi faatasi ma le toto i totonu o lou tino.

Aisea e tāua ai le aioni (iron)?

O aioni e aogā tele i le tino e gaosia ai le haemoglobin (Hb), o le vāega lea o le tino e faatupuina ai lanu (pigment) e gaosi mai ai sela mūmū o le toto ina ia lanu mūmū. A maualalo la le aofa'i o aioni i le tino, e paū fo'i i lalo ma le aofa'i o haemoglobin i lalo ifo o le tulaga e masani ai. Ua ta'ua lea mea o le lē lava o aioni ma ua sasama le tino 'iron deficiency anaemia'.

O fa'afitauli ma penefiti o le tui 'Aivī (IV) aioni

O lau foma'i po o le foma'i faatosaga o le a faamatalaina atu ia fa'afitauli, penefiti ma nisi vaega e mafai ona suia i ai le IV aioni i lou ituāiga gasegase. O le 33% o tinā ma'itaga ua latou feagai ai ma āuga (symptoms) a'o feagai ma le tuiina faavave o aivī aioni (rapid iron polymaltose infusions). Mo le to'atele o tagata gasegase, o nei **āuga o le a togafitia lelei pe a fai vave ni tui IV** aioni i le amataga ae peita'i, i nisi gasegase e ono faapopoleina ai le soifua. O le IV aioni ua faatagaina mo le lē lava o aioni ma le tino sasama (iron deficiency anaemia) pe a le mafai ona inuina aioni, e le aogā vave lava ma o mea uma e penefiti ai le tui 'Aivī(IV) aioni ua le mafai ona sili atu i lo le mata'utia o fa'afitauli o lou ituāiga gasegase. Afai o lo'o e masalomia o lo o afuafua lou ma'itaga, ia faailoa atu loa i lau foma'i po o le foma'i fa'atosaga, ona e tatau lava ona 'aua ne'i faia ni IV aioni i le tolu masina muamua a'o feagai ma le ma'itaga.

O nisi suiga o le Tui 'Aivī (IV) aioni

- **INUMAGA O AIONI:** Afai e te mafai ona e taliaina ma fa'aliusuāvai fuālā'au aioni o loo e inuina, o le filifiliga muamua lea e tatau ona e taumafai muamua iai (vagana ai ua sili atu ona mana'omia vave le faateleina o le Hb). Afai ae tigā lou manava i fuala'au aioni, ia faaitiitia le inumaga o le vai aioni (syrup) ma faateleina lēmū lava le inumaga pe a taliaina e le tino po o le inuina foi o fuālā'au aioni fa'alua pe fa'atolu i le vaiaso i lo aso taitasi – talanoa loa i lau foma'i po o le foma'i fa'atosaga ona e tāua tele le sa'o o le aofa'i o aioni e inuina. E tele fuala'au aioni e fai mai e lelei i le manava ae lē lava aioni o i ai e togafitia ai le tino

E t̄aua tele le vaega fa'atupu toto lea o le haemoglobin e na te fe'avea'ia le 'okesene mai le m̄m̄ i isi vaega uma o le tino. Afai ae maualalo le tulaga o loo iai au haemoglobin poo maualalo foi le aofa'i foi o aioni, e ono lagona ai lou l̄lav̄ ma ua l̄ mafai ona fai au galuega e pei ona masani ai.

Aiseā ou te ono mana'omia ai le tui 'Aivī (IV) aioni?

O le auala e sili ona togafitia ai le l̄ lava o aioni ma le sasama o le tino ona ua l̄ lava le toto o le inuina o fuālā'au po o le inuina o le vai aioni (liquid). E sili atu ona aogā tele lea mo tagata e to'atele ma e muamua lava ona fa'ata'ita'i i ai.

E ono mana'omia IV aioni pe afai e:

- l̄ mafai ona inuina fualā'au
- l̄ mafai ona fa'aliusuāvai ma miti'ia (absorb) fuala'au aioni i totonu o lou taufale telē.
- l̄ mafai ona fa'aliusuāvai ma miti'ia 'ia lava aioni ona o le tele o le toto ua alu 'ese mai le tino
- pe ā mana'omia vave tele le faatuputeleina o le aofa'i o aioni e fesoasoani e tete'e atu i nisi tulaga faigatā e ono o'o i ai, ma ia 'aia ne'i fa'atautauina ni fagu toto (e pei o le taimi a'o le i faia le ta'otoga tele pe 'ua uma foi le ta'otoga tele, ua matua'i sasama le tino a'o feagai pea ma le ma'itaga poo ua 'uma foi ona fanau.
- Ua l̄ aogā i ai fuala'au aioni (e pei ua iai fa'afitauli o le soifua malōlōina mo se taimi 'umi lava)
- Ua mama'i fatuga'o i se taimi 'umi lava po o le ma'i fatu.

sasama ua tau leai se toto (anaemia).

- **AIONI IM:** O le tuiina o le aioni i totonu o musele (IM) o le tino e le fa'amalosia ona e t̄gā tele ma e ono tupu ai se ma'ila tele e tumau i le pa'u o le tino ma suia ai le lanu o le tino.

- **TUIINA O LE FAGU TOTO:** O le tuiina o le fagu toto e ono sefe mai ai le soifua pe a mata'utia le sasama o le tino ma le piliki mai o le toto. E tele faafitauli e tutupu mai ai i lo le tui Aivī (IV) aioni ma e le tataua ona o'o i lea tulaga vaganā ua mana'omia tele se vaega o le Hb (pe a l̄ mafai e ni penefiti o i ai ona togafitia ia fa'afitauli).

- **O MEA'AI:** E maua loa se tagata i le maualalo o aioni ma le tino sasama e 'ese le faigatā ona toe gaosia ia lava ni aioni i le tino tusa lava po o ni mea'ai o lo o taumafaina e sili atu ona maualuga ai aioni o i ai.

Fa'aūuina pea le Tui 'Aivī (IV) Aioni

'Ae le i tu'uina atu le Aivī (IV) aioni

Ta'u atu i lau foma'i po o le foma'i faatosaga pe afai:

- O ē ma'itaga po o e taumafai e te maua i le ma'itaga
- O ē maua i le sela, papala mageso, po o nisi mea e ono ma'i fa'afuase'i ai (allergies)
- Sa i ai ni faafitauli na tutupu i nisi ituaiga aioni po o tui 'aivī (IV) aioni i le taimi ua te'a
- O maualuga tele au aioni, suia le lanu o le tino ona ua lē lava aioni ma 'a'afia ai le ate; (haemochromatosis) po o nisi faafitauli o le ate
- O ē inuina ni vai a le foma'i (e aofia ai fuālā'au fa'atauina sa'o mai le fale'olua po o ni lā'au e fai ai vai fofō (herbal supplements).

E fia le aofa'i o aioni e mana'omia?

O le a fuafuaina ma tu'uina atu e lau foma'i po o lau foma'i fa'atosaga le aofa'i o aioni e mana'omia e toe maua ai le aofa'i o Hb (haemoglobin) i le tulaga e masani ai ma maua ai nai aioni e fa'aāgāga ma fa'aleoleo mo le lumana'i. Pe a avatu uma lava aioni e mana'omia e le tino i se fagu IV aioni e tasi (tasi le togafitiga) e ta'ua lea mea o le togafitiga atoa ('total dose' infusion).

O nisi taimi o le 'togafitiga atoa' lava e tasi (total dose) e mana'omia ae peita'i o nisi gasegase e mana'omia le faia o nai tui 'Aivi (IV) aioni laiti ina **'ia mafai ona fesoasoani e toe fa'ateleina ai le aofa'i o Hb e faaleleia atili ai āuga ma fesoasoani ina 'ia 'aia ne'i faia se tūiga o le fagu toto.** O nisi aioni o lo o mana'omia pea o le a tu'uina lemū atu i le tino mo ni nai masina pe a inu fuālā'au aioni. E atoa nai vaiaso fa'atoā atoatoa lelei le aogā o fuālā'au ma o lau foma'i po o le foma'i fa'atosaga o le a siakiina le tulaga ua iai au Hb ma siaki po o fa'apefea ona talia e lou tino nei togafitiga.

O ituāiga tui 'Aivī (IV) aioni

- O le **Iron polymaltose (Ferrosig or Ferrum H)** e mafai ona fai se fagu IV e tasi e 'ave atoa i ai le vaila'au e mana'omia (total dose infusion) po o le laitiiti foi e sili atu mo ni nai itula.

O a'afiaga o le Aivī (IV) aioni

O tagata gasegase 'uma e fai latou fagu IV aioni e ono faalogoina a'afiaga po o āuga nei i o latou tino e aofia ai:

- Le suia mo sina vaitaimi o le tofo atu i mea taumafa (faata'ita'iga ua pei o ni u'amea)
- Tigā le ulu, ua lagona le faama'ima'i pe 'ua āupua'i
- Ua tigā maso ma so'oga o ponāivi
- Ua tau lē mafai 'ona mānava
- Mageso, papala
- Ua iai suiga o le maualuga o le toto po'o le tātā o le fatu
- Ua mūmū ma fula le vaega o le tino sa fai ai le tui
- O āuga tūgā tele e seāseā tutupu. O le ā va'aia fa'alelei 'oe e tamaita'i foma'i mo nisi a'afiaga tūgā tele.

O le aso e faia ai le tui 'Aivī (IV) aioni

- Ia fai sau taumafataga o le taeo poo le taumafataga o le aoauli. E le tatau ona faagaogoina lou manava mo le IV aione (iron infusion)
- Inu pea au fuālā'au mai le foma'i e pei ona masani ai
- E mafai ona e 'ave taavale i le fale pe a uma ona fai le 'aivī (IV) aioni ma fai au galuega e masani ai (vaganā ua iai se mea e ono tupu fa'afuase'i)
- O le a avatu aioni e ala atu i se tui 'Aivī (IV) la'itiiti e tui atu i lou lima

- (o le vaila'au lea e sili ona mana'omia mo togafitiga)
- O le **Iron sucrose (Venofer)** e lē mafai ona fai se fagu IV telē lava (large dose) ae mafai ona fai nai fagu IV laiti pe ta'i 'afa itula ma toe fai le i si fagu IV mo ni nai aso po o ni vaiaso.
  - O le **carboxymaltose (Ferinject)** e mafai ona faia ai se fagu IV pe tusa ma le 15 minute. E ono toe mana'omia fo'i le toe fai o lea fagu IV i se isi foi taimi (e le 'o maua lea ituāiga vaila'au mo togafitiga)
  - Afai ae iai nisi āuga e te afaina ai, ia faailoa atu faavave i le tama'ita'i foma'i

Pe a 'uma ona fai le tui Aivī (IV) aioni

O nisi taimi o āuga e amata pe a uma le 1 i le 2 aso talu ona fai le tui 'Aivī (IV) aioni e aofia ai le tīgā o le ulu, feoloolo le fiva, ma tīgā uma so'oga o ponaivī ma musele. E masani lava ona toe te'a 'ese lemū nei āuga pe a 'uma nai aso. E ta'atele nei lagona pe a faia le togafitiga atoa o le 'total dose' o aioni polymaltose. Afai e fa'apopoleina ai 'oe po'o fa'alavelave fo'i i au galuega masani e fai i aso uma fa'afeso'ota'i loa lau foma'i poo le foma'i fa'atosaga poo le ofisa tutotonu e faia tui 'Aivī (IV) aioni mo se fautuaga. **Afai e tigā lou fatafata, faigatā ona e mānava, ua ta'avilivili po o fula lou ua/gutu, VAVE SU'E LOA SE FESOASOANI MO SE TOGAFITIGA A FOMA'I/VALA'AU LE TAAVALE FALEMA'I (111)**

E tatau ona taofia fuālā'au aioni mo se vaiaso atoa pe a ma'ea le fagu IV aioni auā e le mafai ona toe taliaina e le tino aioni o lo o iai. Afai o lo o e faia pea ni Aivī (IV) aioni e tatau loa ona taofi au fuālā'au aioni i le taimi o le togafitiga. E masani lava ona lē mana'omia fuālā'au pe a uma ona faia se IV aioni ('aemaise pe a 'uma ona fai le togafitiga atoa e tasi ('total dose'): Siaki i lau foma'i faatosaga po o le foma'i po'o āfea e toe mana'omia ai fuālā'au aioni.

Faamatalaga e fesoota'i atu ai i le falema'i:

Aso e vaai ai le foma'i:

Taimi:

Nofoga e fai ai:

Aso e su'e ai le toto:

Mo nisi faamatalaga: **Talanoa i lau foma'i poo le foma'i faatosaga**